

страшни... Щом зазореше и тя чуеше стъпките на сина си да заглъхват към одаята, където спяха големите момчета, тя нечуто се промъкваше в килерчето. Но скоро Иван забеляза, че фенерчето е винаги напълнено с газ, а вощениците не се свършваха.

И разбра.

Той никога нямаше да изпълни волята на строгия си баща, да стане търговец като него, да се впусне в полезен труд за добра печалба. Песните не иссеха имотност и охолство. Не може ли да се спре извор да блика и вятър да вей? В неговите жили течеше кръвта на майка му, песнопойката, която живееше с радостите на всяка красота. Те и двамата еднакво обичаха ромола на горския поток и гръмливия ек на пенестите водопади, ужанието на цъфналите градини и хладината на веселите долини, зелените хълмове и извисените снежни балкани, обсипаното с брилянти небе...

Но безграничната преданост към своето, към българското, той носеше и от рода на баща си, чийто деди някога бяха напуснали богатите си имоти в Македония, за да се спасят от преследванията на албанците. Способни, възприемчиви, разумни люде били тези преселници от Костурския край, от село Яновене, затова Айвазовци отново се замогнали и станали едни от първите люде на подбалканския Сопот. И първи синовете им се записали в тайния комитет на апостола Левски, първи подирили спасение от турските притеснения побягвайки при хъшовете отвъд Дунава. Да живеят на свобода, да се изучат, да станат хора.

Чогато излизали в празник на зелено, да постелят трапези върху покритите с игличина ливади, да се надпреварват пеша или на кон, да пеят и свирят, да играят хора, Минчо Айваза карал първенеца си да им изпее някоя песен от Добри Чинтула. И с възторжено умиление слушал как Иван извисява възмъжал звучен глас:

„Стани, стани, янак балкански,